

نظام بانکی باید منابع لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را تأمین کند

وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: سیستم بانکی کشور باید بتواند منابع مالی لازم برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را تأمین کند تا سرمایه‌گذار روی این منابع، حساب باز کند.

این مطلب را طهماسب مظاهری در مراسم گشایش دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی تحت عنوان «بانکداری اسلامی: ابزارهای تأمین مالی و ابزارهای سیاست پولی» در روز شنبه دهم شهریورماه اعلام کرد.

در این همایش دوروزه که جمع کثیری از صاحب‌نظران علوم اقتصادی و بانکداری، معاونان، مدیران و رؤسای بانک‌های کشور، کارشناسان و صاحب‌نظران علوم بانکی، دانشجویان و دانش‌پژوهان و نیز اساتید حوزه و دانشگاه حضور داشتند، وی تصریح کرد: به دلیل وقوع جنگ تحمیلی و ضرورت‌های آن، تصدی‌گری دولت در سال‌های گذشته افزایش یافت، اما در چهار سال اخیر با توجه به مصوبات قانونی، شرایط برای کاهش این تصدی‌گری فراهم شده است.

وی افزود: دولت باید در زمینه کاهش تصدی خود به تهیه مقدمات بپردازد تا بخش غیردولتی به سرمایه‌گذاری و تولید بپردازد.

وی گفت: نخستین و مهمترین عامل برای رسیدن به این هدف، نظام بانکی کشور است که باید بتواند منابع مالی موردنیاز برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی را تأمین کند.

مظاهری خاطر نشان کرد: چنانچه سیستم بانکی کشوری توان ارائه خدمات با استفاده از آخرین شیوه‌های پیشرفته را نداشته باشد، اهداف اقتصادی آن کشور در بخش‌های دیگر تحقق نمی‌یابد.

وی گفت: تغییر و تحول در نظام بانکی کشور از سال ۱۳۶۳ با اجرای عملیات بانکداری بدون ربا آغاز شد و حرکت پرشتایی بود، اما با گذشت حدود ۱۷ سال، این تحولات دنبال نشده است.

وی گفت: سیستم بانکی کشور با حفظ اصول و مبانی و در چارچوب قانون باید راه‌حلی برای رشد اقتصادی و تأمین نیازهای کشور اتخاذ کند.

وزیر امور اقتصادی و دارایی تصریح کرد: این حرکت باید بر اساس برنامه‌های اقتصادی دولت و طرح ساماندهی اقتصادی که برای گرفتن رأی اعتماد از سوی دولت عنوان شده است، انجام گیرد.

مظاهری تصریح کرد: مجموعه تدابیر، قانون‌ها و تصمیمات اقتصادی دولت در چهار سال اخیر در قالب طرح ساماندهی اقتصادی و قانون برنامه سوم توسعه به ثمر رسید و امروز با توجه به انجام اصلاحات گسترده در ساختار اقتصادی، دولت نباید حجم تصدی‌گری خود در فعالیت‌های اقتصادی را کاهش دهد و میدان را برای سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی باز کند و کشور را در شرایط مطلوب قرار دهد.

وزیر امور اقتصادی و دارایی در بخش دیگری از سخنان خود، با انتقاد از نحوه محاسبه حق‌الزحمه بانک‌ها در مقابل سپرده‌گذاران گفت: عواید حاصل از عملیات بانکی سپرده‌ها و تسهیلات در بخش درآمدهای بانک ثبت می‌شود، در صورتی که این درآمد موکل (سپرده‌گذار) است و

نباید وکیل (بانک) آن را به حساب درآمدهای خود منظور کند.

وی تأکید کرد: اگر این اقدام صورت گیرد، بانک‌ها در مصرف هزینه‌های خود محدود به درآمدهایشان می‌شوند و دیگر از سود سپرده‌گذاران هزینه نخواهند کرد که در نهایت ضامن حفظ حقوق (سود واقعی) سپرده‌گذاران خواهند بود و از طرفی فاصله زیاد میان سود سپرده‌ها و تسهیلات بانکی را کاهش می‌دهد.

مظاهری تأکید کرد: شفاف ساختن این نوع درآمدهای بانک باید در ترازنامه سال ۱۳۷۹ بانک‌ها که اکنون در حال ارایه به شورای عالی بانک‌ها است، اصلاح شود. در غیر این صورت ترازنامه آنها پذیرفته نخواهد شد.

وی اظهار داشت: به نظر می‌رسد که به ابزارهای جدیدی نیاز داریم تا سیستم بانکی کشور از حالت بطنی خارج شود و خدمات نوینی ارایه کند که مطابق با شأن و اقتصاد کشور است.

مظاهری در قمت دیگری از اظهارات خود، خصوصی شدن بانک‌ها را نقطه آغاز فعالیت بانکداری خصوصی ذکر کرد که در قالب طرح رقابتی کردن اقتصاد کشور به اجرا گذاشته شد.

وی گفت: با توجه به قد و قواره کوچکتری که بانک‌های خصوصی نسبت به دولتی دارند، باید شرایط حرکت برای آنها را فراهم سازیم.

وی گفت: از طرفی آزادی عمل و اختیارات مدیران بانک‌های خصوصی

باید در مورد مدیران عامل بانک‌های دولتی نیز اعمال شود.

وی اضافه کرد: در کنار این دو عامل، نظارت بر فعالیت‌های بانکی است که هم‌اکنون بسیار هزینه‌بر است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی تصریح کرد: پیش‌نیاز فعالیت بانک‌های خصوصی، آزاد کردن عملیات بانک‌های دولتی با اعطای اختیارات بیشتر به مدیران عامل بانک‌ها است.

سخنران دیگر این همایش، آیت‌الله محمد موسوی بجنوردی، استاد حوزه و دانشگاه و عضو هیأت علمی مؤسسه عالی بانکداری ایران بود.

وی پیرامون بیع استضعاع به سخنرانی پرداخت و گفت: یکی از ابزارهای تأمین مالی در بانک‌های اسلامی ایران و جهان «بیع استضعاع» و «استضعاع موازی» است.

آیت‌الله بجنوردی به تعریف این دو ابزار تأمین مالی در عملیات بانکی بدون ربا پرداخت و گفت: قرارداد استضعاع، عقدی است بر کالا در ذمه که مطابق خصوصیات و شرایط معینی در متن قرارداد در مقابل بهای معینی در آینده ساخته می‌شود، صورت می‌گیرد. بنابراین استضعاع یک قرارداد فروش است، به این صورت که خریدار با مراجعه به شخصیت حقوقی یا حقیقی سازنده کالای موردنظر و ارایه شرایط و صفات کالای مورد درخواست و بهایی که حاضر است بابت آن پرداخت،

رضایت سازنده را جلب می‌کند و قرارداد بین آنها منعقد می‌شود.

وی در ادامه گفت: قرارداد استضعاع موازی این گونه می‌باشد که دو قرارداد مستقل و جداگانه انجام می‌گیرد. در قرارداد اول، بانک به عنوان تولیدکننده عمل می‌کند و با مشتری قرارداد می‌بندد. در قرارداد دوم، بانک به عنوان خریدار نهایی عمل می‌کند و با تولیدکننده و سازنده کالا قرارداد دیگری منعقد می‌کند تا بتواند به تعهدات خود در مقابل مشتری در قرارداد اول وفا کند. در قرارداد استضعاع موازی بانک از تفاوت قیمت بین دو قرارداد منتفع می‌شود.

وی در پایان سخنان خود به مشروعیت و صحت چنین قراردادی در میان فقهای اسلام اشاره کرد و پیرامون اختلاف نظریات بین فقها به تفصیل سخن گفت.

سخنران بعدی این همایش، اسدالله امیراصلائی معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی بود که پیرامون ابزارهای تأمین مسالی و آزادسازی نرخ‌های سود، گزارش مبسوطی ارایه داد.

وی پس از ذکر مقدمه‌ای در خصوص موضوع به تشریح ابزارهای تأمین مالی در قانون عملیات بانکی بدون ربا پرداخت و کاربرد هر یک از آنها را در اعطای تسهیلات کوتاه مدت و بلندمدت مورد بررسی قرار داد.

وی همچنین کارببرد و هدف تعیین حداقل و حداکثر نرخ سود مورد انتظار در اعطای تسهیلات بانکی را تشریح کرد.

برنامه خصوصی‌سازی بخش واقعی در گرو آزادسازی بخش مالی و پولی است که خوشبختانه در برنامه سوم توسعه به این مهم توجه شده است.

مهندس میلانی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: در امر آزادسازی و خصوصی‌سازی دو نکته مهمی که باید به آن توجه داشت، عبارتند از: اولاً فرآیند آزادسازی و به خصوص خصوصی‌سازی، فرآیندی تدریجی و تکاملی است. از این رو به منظور دستیابی به اهداف اساسی موردنظر باید کوشید تا با تصویب و به اجرا گذاردن برنامه‌های منظم، مرتبط و منجم سازوکاری را مستقر کرد که به واسطه آن زمینه‌های لازم برای اجرای برنامه اصلی فراهم گردد.

دکتر محمود روزبهانی عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی، پنجمین سخنران نخستین روز دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی بود که پیش‌شرط موفقیت در آزادسازی اقتصادی را آزادسازی سیاسی و فرهنگی دانست و گفت: این جریان همچنین می‌تواند دوسویه باشد.

وی در تشریح نظرات خود پیرامون آزادسازی، خصوصی‌سازی و نقش ساختار سازمانی بیهنه در نظام بانکداری غیردولتی گفت: یکی از محورهای اصلی مباحث اقتصاد در ۲۰ سال اخیر در سطح جهان را موضوع آزادسازی و خصوصی‌سازی تشکیل می‌دهد.

وی افزود: اگرچه دو واژه آزادسازی اقتصادی و

احتمال دارد حتی در یک بخش اقتصادی با توجه به تأثیرات مدیریتی و محیطی و شرایط خاص مشتریان حسب مورد در عمل سود متفاوت تحقق یابد.

وی در پایان یادآور شد: نرخ سود در بانکداری اسلامی بر خلاف تلقی عمومی دارای قید و بند مشخص نمی‌باشد و می‌تواند حسب معامله به طور متفاوت تعیین شود. برای نیل به آزادسازی نرخ سود بایستی بدو استفاده از ابزارها بر طبق مقررات قانونی میسر شود.

سپس مهندس سید علی میلانی مدیرعامل بانک تجارت پیرامون آزادسازی و خصوصی‌سازی و نقش ساختار سازمانی بیهنه در نظام بانکداری غیردولتی گفت: یکی از محورهای اصلی مباحث اقتصادی در بیست سال اخیر در سطح جهان را موضوع آزادسازی و خصوصی‌سازی به خود اختصاص داده است.

وی در تشریح این موضوع یادآور شد: به هر حال شاید دلیل در کنار هم قرار گرفتن این دو واژه و ترتیب ذکر شده، بیان این نکته باشد که پیش‌شرط خصوصی‌سازی، آزادسازی است. این نکته در پاره‌ای موارد حتی به صورت عام‌تری مطرح می‌شود. گفته می‌شود پیش‌شرط موفقیت در آزادسازی اقتصادی، آزادسازی فرهنگی و سیاسی است.

وی یادآور شد: در بحث‌های مربوط به آزادسازی و خصوصی‌سازی بیشتر توجه روی بخش واقعی اقتصاد است و نه بخش مالی و پولی، در صورتی که موفقیت

وی در ادامه گزارش مکانیزم تعیین سود، اعم از سود پرداختی به سپرده‌گذاران و سود دریافتی از استفاده کنندگان تسهیلات اعطایی را مورد بررسی و اعلام نظر قرار داد و گفت: طبق بررسی‌های به عمل آمده در واقع با توجه به تلقی همگانی و ظاهراً نهادینه شدن تلقی نرخ سود مورد انتظار به عنوان سود محقق، در عمل مشتریان بانک‌ها هیچگاه درخواست محاسبه سود واقعی را مطرح نکرده‌اند.

وی تصریح کرد: بخشی از ابزارهای تأمین مالی موردنظر قانون‌گذار توانسته است به دلایل مختلف ماهیت واقعی خود را نشان دهد. از جمله این دلایل تکلیف‌های قانونی تحمیلی بر بانک‌ها، احکام مقرر در تصویب‌نامه‌های مرتبط هیأت وزیران و یا بعضاً بخشنامه‌های بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را می‌توان برشمرد، به این لحاظ بانک‌ها در عمل نمی‌توانند از ابزارهای پیش‌بینی شده در قانون عملیات بانکی بدون ربا به درستی بهره‌مند شوند. این در حالی است که در واقع با توجه به مقررات قانون عملیات بانکی بدون ربا و ماهیت عقود اسلامی تعیین نرخ سود قابل مطالبه از گیرندگان برخی از تسهیلات از قبل قابل محاسبه نمی‌باشد، در نتیجه پرداخت سود به سپرده‌گذاران با نرخ مشخص، قبل از تحقق سود عملکرد متعذر می‌باشد.

معاون وزارت امور اقتصادی و دارایی یادآور شد: از آنجا که سودآوری تابعی است از شرایط، نوع معاملات و شرایط اقتصادی جامعه،

خصوصی سازی به دنبال و در کنار یکدیگر به کار می روند و شاید حتی مترادف تلقی شوند، اما در واقع آزادسازی اقتصادی به معنی آزاد کردن اقتصاد از قیدوبندها و مقررات اقتصادی دست و پاگیر نیست و مقوله خصوصی سازی به معنای واگذاری بخشی از فعالیت های اقتصادی دولتی به بخش خصوصی است.

وی خاطرنشان کرد: در بحث های مربوط به آزادسازی و خصوصی سازی، بیشتر توجه روی بخش واقعی اقتصاد است و نه بخش مالی و پولی، در صورتی که موفقیت برنامه خصوصی سازی بخش واقعی در گرو آزادسازی بخش مالی و پولی است.

روزبهانی تصریح کرد: فرآیند آزادسازی و خصوصی سازی، فرآیندی تدریجی و تکاملی است. از این رو به منظور دستیابی به اهداف اساسی مورد نظر باید کوشید تا با تصویب و به اجرا گذاردن برنامه های منظم، مرتبط و منسجم سازوکاری را مستقر کرد که به واسطه آن زمینه های لازم برای اجرای برنامه اصلی فراهم گردد.

وی گفت: با آزادسازی و خصوصی سازی و با توجه به روند جهانی شدن اقتصادها، بسیاری از بخش های واقعی اقتصادی دستخوش دگرگونی های فراوان می شوند، اما بخش مالی به دلیل حساسیت دولت ها نسبت به این بخش کمتر در معرض رقابت های بین المللی است.

روزبهانی خاطرنشان کرد: در بخش مالی، به جای تأکید

خصوصی سازی به هر قیمت، ابتدا باید بر تصحیح ساختار سازمانی فعالان در این بخش از جمله بانک ها تأکید شود.

روزبهانی گفت: به هر حال آنچه در مؤسسات مالی بزرگ از جمله بانک ها زمینه ساز چنین تغییرات و تحولاتی است، تغییر در ساختار سازمانی این مؤسسات است، زیرا ساختار سازمانی بانک های دولتی به گونه ای و ساختار سازمانی بانک های غیردولتی به گونه ای دیگر است.

سپس دکتر پرویز عقیلی کرمانی، مدیرعامل مؤسسه اعتباری کارآفرینان گفت: سپرده های مردم نزد بانک های ایرانی در هیچ زمانی توسط یک ارگان کشوری به طور رسمی تضمین نشده است.

دکتر پرویز عقیلی کرمانی در نخستین روز برگزاری دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی طی سخنانی تحت عنوان «بیمه سپرده های بانک ها» گفت: قبل از تأسیس بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانک های کشور (بانک سپه، ملی و رهنی) دولتی بودند یا سهامدار خارجی داشتند که مدیریت آنها توسط خارجی ها اعمال می شد. مانند بانک ایران و روس، بانک ایران و انگلیس و بانک ایران و خاورمیانه. تعدادی نیز بانک های ایرانی مانند بانک بازرگانی و بانک اصناف وجود داشتند که مورد اعتماد مردم بودند.

وی خاطرنشان کرد: با تصویب قانون پولی و بانکی کشور، تشکیل شورای پول و اعتبار و تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹، صدور

مجوز فعالیت بانک های کشور و مسؤلیت نظارت بر فعالیت و عملیات بانک ها به بانک مرکزی محول شد.

سپرده مردم نزد بانک ها هیچگاه به طور رسمی از سوی هیچ ارگانی تضمین نگردیده بود، اما از آنجا که بانک مرکزی بر مؤسسات پولی (بانک های تجاری، تخصصی و صندوق های پس انداز و وام مسکن) نظارت داشت، برای امنیت اقتصادی و جلوگیری از عواقب ناشی از فرار سپرده ها، سپرده مردم نزد این مؤسسات به طور غیررسمی از سوی بانک مرکزی تضمین شده بود.

این استاد دانشگاه گفت: در هر زمان که بانکی با مشکل اساسی روبه رو می شد و قادر به ایفای تعهدات خود نبود، بانک مرکزی از اختیارات قانونی خود استفاده می کرد، مدیریت بانک مورد نظر را به عهده می گرفت و جوابگوی سپرده های مردم بود.

وی توضیح داد: با دولتی شدن بانک ها پس از انقلاب اسلامی و تعیین مدیریت آنها توسط دولت، موضوع تضمین سپرده های مردم نزد بانک ها بی مورد شد.

نخستین سخنران بعد از ظهر اولین روز این همایش، دکتر حسین عبده تبریزی، استاد دانشگاه و مدیرعامل شرکت سرمایه گذاری ساختمان بود که مقاله خود را پیرامون تأثیر شکل گیری بانک های خصوصی در ایران بر عملکرد بانک های دولتی ارایه داد.

وی گفت: در حال حاضر مجوز تأسیس سه مؤسسه مالی و اعتباری صادر شده است. دو بانک جدید تأسیس گردیده است و دو مؤسسه در صدد تبدیل مجوز فعالیت خود به بانکداری کامل‌اند. این همه به معنای تولد بانکداری خصوصی در جمهوری اسلامی ایران است.

وی در مقاله خود آثار این تحول جدید را بر نحوه رفتار و کارکرد بانک‌های دولتی موجود مورد ارزیابی قرار داد و گفت: حضور بانک‌های خصوصی در صحنه بر کارایی بانک‌های دولتی خواهد افزود.

دکتر عبده تبریزی در پایان پاره‌ای از عوامل کارایی بانک‌های دولتی در مقابل بانک‌های خصوصی را به این شرح اعلام کرد:

- مقررات‌زدایی بیشتر از بانک‌های دولتی، حذف مقررات متحدالشکل، آزادی عمل بیشتر مدیران بانک‌ها.
- کاهش جلدی حجم تسهیلات تکلیفی، کاهش فساد در نظام جیره‌بندی تسهیلات و بدین ترتیب ارتقای کیفیت تسهیلات اعطایی بانک‌ها.
- افزایش بهره‌وری نیروی کار بانک‌ها به لحاظ ایجاد زمینه‌های انگیزشی جدید، موتور محرکه رقابت و علاقه کارکنان و مدیران بانک‌های دولتی به جذب در بانک‌های خصوصی.

- تلاش برای حفظ سهم بازار، از دست ندادن سپرده‌ها و ارائه خدمات بانکی بهتر.

- گرایش به ارائه محصولات جدید بانکی جهت افزایش توان رقابتی و سهم بازار.

سپس دکتر احمد مجتهد استاد دانشگاه و رییس مؤسسه تحقیقات پولی و بانکی، مقاله خود را تحت عنوان «بررسی میزان کارایی ابزارهای موجود در نظام بانکی ایران» قرائت کرد.

این گزارش حاکی است دکتر سید حسین مهدوی نجم‌آبادی و محمود بهمنی از دیگر سخنرانان این همایش بودند.

این دو عضو هیأت علمی و استاد مؤسسه عالی بانکداری ایران در زمینه «سرمایه شناور در مشارکت: ابزاری نو در بانکداری اسلامی» گفت: بانکداری اسلامی به رغم مدت کوتاهی که از عمر آن گذشته و به رغم پیشرفت‌های چشمگیری که در پهنه پهناور فرهنگ بانکداری در جهان داشته است، هنوز با کمبودهای زیادی در راه تکامل خود در زمینه ارائه خدمات نوین بانکی مواجه می‌باشد. این کمبودها در محدوده ابزارهای تجهیز و مصرف منابع مالی بیشتر احساس می‌شود. از این رو، هر کوششی که در جهت نوآوری ابزارهایی که کمک به برطرف کردن این کمبودها صورت پذیرد، اقدامی بسیار موجه خواهد بود.

وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: از بدو پایه‌گذاری بانکداری اسلامی، همواره تأمین نیازهای منطقی و فوری واحدهای اقتصادی به صورت یک نارسایی مطرح و تاکنون راه حل اساسی برای آن ارائه نگردیده است. بر اساس موازین بانکداری سنتی، یکی از شیوه‌هایی که می‌توان به وسیله آن این قبیل نیازها را تأمین نمود، اصطلاحاً شیوه اعتبار در حساب جاری می‌باشد. بر اساس این شیوه، منابع مالی مورد نیاز واحد اقتصادی، از طریق حساب جاری واحد (بدهکار نمودن حساب واحد اقتصادی) تأمین می‌گردد. تأمین منابع یا در واقع اعطای تسهیلات اعتباری بدین صورت، فقط از طریق عقد قرض امکان‌پذیر به نظر می‌رسد که بر اساس موازین اسلامی، تأمین منابع به صورت «قرض» باید به صورت «حسنة» باشد. در نتیجه نمی‌توان و نباید سودی روی این گونه اعتبارات اخذ نمود.

سپس دکتر ایرج توتونچیان استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه الزهراء، مقاله خود تحت عنوان «تحلیل دو پارامتر اقتصادی در ارزیابی طرح‌های مشارکتی» را ارائه داد. گزارش خبرنگار ماهنامه «بررسی‌های بازرگانی» از دومین روز این همایش حاکی است، نخستین سخنران روز ۱۱ شهریور ماه همایش، دکتر علیرضا شیرانی مدیرعامل بانک سپه بود که با اشاره به تاریخچه

بانکداری ربوی و بانکداری بدون ربا گفت: با توجه به این که بیش از ۴ سده از تاریخ بانکداری کلاسیک و ربوی می‌گذرد، ولی از عمر واقعی بانکداری اسلامی فقط ۴ دهه گذشته است.

به اعتقاد وی، یکی از ابزارهای تأمین مالی مهمی که امروز در فعالیت‌های مختلف اقتصادی در نظام بانکداری بین‌المللی و داخلی در کشورهای مختلف جهان، در سطح وسیع مورد استفاده قرار می‌گیرد، «اعتبار در حساب جاری» است. در صورتی که قبل از اجرای بانکداری بدون ربا، تسهیلات اعتبار در حساب جاری بیش از ۱۴ درصد از کل تسهیلات بانکی را به خود اختصاص می‌داد.

دکتر شیرانی در ادامه مطالب فوق گفت: بعد از اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا، ابزار «اعتبار در حساب جاری» از فعالیت‌های بانکی کشور حذف شد. در حالی که هنوز نیاز به این ابزار باقی مانده، چرا که خلاء موجود در فعالیت‌های روزمره تجاری را منابع غیربانکی به صورت ربوی با نرخ‌های بسیار زیاد پر کرده‌اند که این امر منجر به گسترش وضع تبعات اقتصادی نامطلوب و توسعه روش‌های غیرمشروع می‌شود.

به گفته وی، برای اتخاذ تصمیمات در فعالیت‌های اقتصادی، باید تجار به منابع مالی مطمئن، سهل‌الوصول و لحظه‌ای دسترسی داشته باشند.

وی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: با توجه به این که در طی ۱۷ سال گذشته بانک‌ها بر اساس دستورالعمل‌های مصوب برای تأمین منابع مالی موردنیاز تجار از عقد مضاربه استفاده می‌کنند، گفت: مضاربه در سنت و اجماع از زمان رسول اکرم تا به امروز مشروعیت داشته که شامل سه رکن سرمایه، کار و سود می‌باشد.

سپس سید احمد میرمطهری، دبیرکل بورس اوراق بهادار تهران با ارایه مقاله خود تحت عنوان «بازار سرمایه و ابزارهای جدید تأمین مالی» گفت: اکنون نظام بانکی و در حقیقت کل نظام مالی ما در وضعیت گذار قرار گرفته است. از سویی هنوز سیستم بانکی شکل گرفته در دو دهه اخیر به قوت خود باقی است و از سوی دیگر آنچنان که راهبردهای برنامه سوم به ما گوشزد می‌کند، چشم‌اندازی از تحولات را در پیش رو داریم. در چنین شرایطی، بدیهی است که تداوم فعالیت هر بانک مستلزم حضور مؤثر درازمدت آن در بازارهای رقابتی است.

دبیرکل بورس تهران گفت: بانک‌های تجاری و تخصصی ما نیاز دارند در برابر این تحولات از انعطاف کافی برخوردار باشند، قابلیت حضور در شرایط رقابتی گسترده داشته باشند و در یک کلام بتوانند نقش بانک پیشرو را ایفا کنند.

آقایان الله‌وردی رجایی سلماسی مدیرعامل مؤسسه اعتباری سامان اقتصاد و سید ولی‌الله فاطمی اردکانی نیز با ارایه یک مقاله مشترک تحت عنوان «ویژگی‌های حابداری جامع در بانکداری اسلامی»، استفاده از تکنولوژی اطلاعات در عصر حاضر که عصر اطلاعات نامیده می‌شود، را امری مسلم و بدیهی دانستند.

این گزارش حاکی است، حجت‌السلام والمسلمین سید عباس موسویان، رییس پژوهشکده نظام‌های اسلامی، محمد هادی مهدویان مدیرکل بررسی‌های اقتصادی بانک مرکزی، مهندس شاهین شایان ارانی و خانم مهناز بهرامی استاد دانشگاه و کارشناس بانک مرکزی، دیگر سخنرانان دومین روز این همایش بودند که به ترتیب مقالات خود را پیرامون مشارکت مجدد جایگزینی تنزیل مجدد، ابزارهای سیاست پولی در نظام بانکداری اسلامی، مدیریت ریسک و بانکداری اسلامی غیردولتی و بانکداری اسلامی در انطباق با شرایط همگرایی جهانی ارایه دادند.

دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی در روزهای ۱۰ و ۱۱ شهریور برپا شد.

